

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ

**ОСОБИСТІТЬ ТА СУСПІЛЬСТВО
В ЦИФРОВУ ЕРУ:
ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР**

До 25-річчя Національного
університету «Одеська юридична академія»
та 175-річчя Одеської школи права

III МІЖНАРОДНА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

24 червня 2022 року

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ЮРИДИЧНА АКАДЕМІЯ»**

**Факультет психології, політології та соціології
Кафедра психології**

III МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**«ОСОБИСТІТЬ ТА СУСПІЛЬСТВО В ЦИФРОВУ
ЕРУ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР»**

*(до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична
академія» та 175-річчя Одеської школи права)*

24 червня 2022 року

Одеса 2022

УДК 159.923+(007:004.738.5)(063)

Редакційна колегія:

Відповідальний редактор – **Лефтеров. В.О.**, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія».

Члени редколегії:

Бедан В.Б. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Ковальчук В.В. – доктор фізико-математичних наук, професор, професор кафедри інформаційних технологій Одеського державного екологічного університету;

Короход Я.Д. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Курова А.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Крюкова М.А. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Лазор К.П. – кандидат політичних наук, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Лісовенко А.Ф. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Максименко Ю.Б. – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри загальної та диференціальної психології Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К.Д.Ушинського;

Самара О.Є. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Татьянчиков А.О. – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Ташматов В.А. – кандидат психологічних наук, старший викладач кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Тимченко – доктор психологічних наук, професор, головний науковий співробітник навчально-наукової лабораторії екстремальної та кризової психології науково-дослідного центру Національного університету цивільного захисту України;

Третьякова Т.М. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Форманюк Ю.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія»;

Цільмак О.М. – доктор юридичних наук, професор, професор кафедри психології Національного університету «Одеська юридична академія».

Матеріали представлені в авторській редакції. Редакційна колегія не несе відповідальності за їх зміст.

Особистість та суспільство в цифрову еру: психологічний вимір [Текст] : матеріали III міжнарод. наук.-практ. конф. (м. Одеса, 24 червня 2022 року). – Одеса: Національний університет «Одеська юридична академія», 2022. – 299 с. - Режим доступу : <https://doi.org/10.32837/11300.17987>

УДК 159.923+(007:004.738.5)(063)

Платонов В.М., науковий співробітник навчально-наукової лабораторії екстремальної та кризової психології Національного університету цивільного захисту України

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІРОТЕХНІКАМИ ДСНС ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВИХ ДІЙ

З перших днів повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України, ворог застосував ракети реактивних систем залпового вогню різних типів та калібрів, касетні боеприпаси та інженерні системи дистанційного мінування. Окупанти не хтували замінуванням сільськогосподарських угідь, домівок, побутової техніки, їжі та сміття. Тому проблема розмінування стала однією з найважливіших для забезпечення безпечного виконання цивільної та сільськогосподарської діяльності, а також поновлення інфраструктури в деокупованих містах. Окрім саперів Збройних Сил України, Національної гвардії України та організацій гуманітарного розмінування, до суцільного розмінування території першими було залучено піротехнічні підрозділи ДСНС України, які проводять видалення вибухонебезпечних предметів (ВНП) під час військових дій.

Діяльність фахівців з розмінування є небезпечною та напруженою, при цьому додається чинник активних військових дій, який є екстремальною ситуацією, яка викликає додаткове надмірне психічне навантаження на особистість фахівця [4]. На сьогодні діяльність саперів гуманітарного розмінування вузько представлена в науці. Про це свідчить незначна кількість робіт з зазначеного напрямку [3]. Здебільшого це роботи, які описують психологічне забезпечення діяльності військових саперів, що виконують гуманітарне розмінування під час миротворчих місій [5].

Основна відмінність діяльності піротехніків ДСНС від саперів інженерних військ у максимально уважному та детальному обстеженні великих території де виявлено ВНП, що регламентується стандартною операційною процедурою (СОП) «Порядок проведення органами та підрозділами цивільного захисту очищення (розмінування) району ведення бойових дій» [1]. При цьому,

обстеження території виконується виключно ручним способом із застосуванням щупу та міношукача, що потребує значно більшої уваги, більшого часу на пошук, ідентифікацію та вилучення ВНП [2].

З початку війни піротехніки ДСНС стикнулися із знешкодженням ВНП сучасного зразка, ракет систем РСЗВ, мін різних видів, гранат, авіабомб, а також зухвалих міни-пасток, що відрізняється від знешкодження ВНП часів Другої світової війни. До цього додавалися фактори місцевості, вилучення ВНП з під важкодоступних місць, дахів будівель, оброблених городів та полів, гілля, з напівзруйнованих будівель, прибудинкових території, асфальтових покриттів, що значно ускладнює ідентифікацію та вилучення ВНП.

Рис. 1. Вилучення касетного боєприпасу з прибудинкових території

Рис. 2. Ракети РСЗВ «Ураган» застрягли в асфальтовому покритті

До цього переліку слід також додати роботу в надважких захисних костюмах та знешкодження ВВП. При цьому завжди залишається ймовірність повторних ворожих артилерійських обстрілів території, де піротехніки проводили розмінування.

Враховуючи вищенаведене, а також те, що на сьогодні масштаби діяльності піротехніків значно збільшилися, хочемо вказати на чинники психологічного напруження фахівців цих підрозділів:

- загроза життю та здоров'ю – можливість потрапити під ворожий артилерійський обстріл (чого не було у мирний час);
- інформаційне перевантаження – піротехніки знаходять значну кількість ВВП новітнього зразка, ВВП, з якими раніше не доводилося працювати;
- нервові перенапруження – піротехніки практично увесь час знаходяться в стресовій ситуації при контакті з бойовими ВВП які не спрацювали, мають пошкодження та можуть здетонувати у будь який момент;
- надмірний самоконтроль емоційного стану та виконання чіткої послідовності роботи при вибуху ВВП;
- травмування та смерть колег під час виконання розмінування;
- зовнішні фактори, такі як несприятлива погода та місце знаходження ВВП, що обтяжують відчуття втоми та тривоги.

Враховуючі вищезазначене відмітимо, що важливим чинником забезпечення подальшої ефективної діяльності з гуманітарного розмінування піротехніками ДСНС під час війни є адаптація до умов та специфічність ситуації у якій доводиться виконувати діяльність.

Слід також вказати, що це питання вважається нам дуже важливим для врахування під час аналізу професійної діяльності піротехніків ДСНС України та удосконалення системи професійного-психологічного відбору кандидата на службу фахівця піротехнічного підрозділу.

Список використаних джерел:

1. СОП 09.11/ДСНС. Порядок проведення органами та підрозділами цивільного захисту очищення (розмінування) району ведення бойових дій. Київ

: 2020. (Держана служба України з надзвичайних ситуацій)
<https://dsns.gov.ua/upload/2/6/8/9/6/5/EvgyR9W0tBTYzldCjhjd5i5wlPhiSNqzwQEaeJ0y.pdf>

2. СОП-09.10/ДСНС. «Порядок проведення органами та підрозділами цивільного захисту очищення (розмінування) територій, забруднених вибухонебезпечними предметами, ручним способом». Київ : 2019. (Держана служба України з надзвичайних ситуацій) URL:
https://www.dsns.gov.ua/files/evgen/normativna_baza/%D0%A1%D0%9E%D0%9F_09_10_%D0%9D%D0%BE%D0%B2.pdf

3. Гайдарли Г.С. Виконання завдань із розмінування українськими миротворчими контингентами у міжнародних операціях з підтримання миру і безпеки (1992-2018) історіографія Воєнно-історичний вісник 1(31)/2019

4. Корольчук М. С. Соціально-психологічне забезпечення професійної діяльності в звичайних та екстремальних умовах / М. С. Корольчук, В. М. Крайнюк. – К. : Ніка-Центр, 2006. – 580 с

5. Недвига О. В. Психологічні особливості діяльності саперів під час розмінування території Південного Лівану. Військова психологія у вимірах війни і миру: проблеми, досвід, перспективи: матеріали II міжнар наук.-практ. конф. (Київ, 10–11 лютого 2017 р.). Київ: КНУ імені Тараса Шевченка, 2017. С. 131–135.

Похілько Діана Сергіївна, кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник, старший науковий співробітник навчально-наукової лабораторії екстремальної та кризової психології науково-дослідного центру, Національний університет цивільного захисту України

«ДИТИНА ЗЛАМАЛАСЬ»: РЕКОМЕНДАЦІЇ БАТЬКАМ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Війна. Це слово яке одночасно викликає жах, біль, страждання та безліч інших негативних емоцій. Нажаль війна прийшла до нашої країни, зазирнула в кожне місто, кожну домівку, в кожну людину. І як би це не звучало болісно, але

Мухіна Г.В. Основні критерії відновлення психічного здоров'я майбутнього поліцейського	156
Овсяннікова Я.О. Особливості психологічної роботи з онкохворими дітьми в умовах воєнного часу	160
Окул І.І. Діагностика кризи першого року життя за допомогою цифрових технологій	163
Павелко І.І. Підготовка військовослужбовців до дій в екстремальних (бойових) умовах	166
Павелко І.І. Ціннісне відношення до здоров'я як напрям особистісного та професійного становлення військовослужбовця	170
Панченко О.А., Антонов В.Г., Кабанцева А.В. Психологія дезінформації в інформаційній безпеці особистості	174
Панченко О.А., Марцинюк С.М., Радченко С.М., Кабанцева А.В., Журавель М.В. Досвід застосування медико-психологічної клінічної реабілітації у Ворохті	178
Панченко О.А., Сердюк І.А. Нагальні проблеми особистості в системі реабілітації України	182
Панченко О.А., Кабанцева А.В., Сердюк І.А. Особливості дистанційної медико-психологічної допомоги населенню	185
Панченко О.А. Принципи інформаційно-психологічного комфорту особистості в умовах цифровізації	189
Пономаренко Я.С. Психологічна ресурсність у взаємозв'язках з асертивними копінгамі у поліцейських з високим рівнем професійного самоздійснення	193
Платонов В.М. Психологічні особливості виконання діяльності піротехніками ДСНС під час військових дій	197
Похілько Д.С. «Дитина зламалась»: рекомендації батькам в умовах воєнного стану	200
Приходько І.І. Теорія самовизначення особистості для дослідження мотивації військовослужбовців до діяльності в екстремальних умовах	204
Приходько В.С. Впровадження компетентнісного підходу в сучасну освіту	206
Радченко М. І. Особливості викладання курсу «Основи психології травми» при підготовці майбутніх соціальних працівників	208
Радченко А.С. Вплив рівня тривожності старших школярів на успішність у навчальній діяльності	211
Руденок А.І., Чорна М. Д. Соціально-психологічна адаптація дітей з ООП в умовах війни	215
Рудоманенко Ю.В. Позитивні та негативні наслідки прокрастинації особистості	219
Садикіна А.С. Особливості роботи з психологічною травмою у військовослужбовців	222
Самара О.Є. Проблема поширення синтетичних наркотиків в Україні	227
Сапригіна Н.В. Психологічна та психолінгвістична інтерпретація	230